

עפ"א 45410/08/23 - ר.מ. נעימה סחר בע"מ, יאסר נעימה נגד מדינת ישראל - עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה

23 ספטמבר 2023

עפ"א 45410-08-23 ר.מ. נעימה סחר בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל

בפני כב' הנשיא רון שפירא

מערערים

1. ר.מ. נעימה סחר בע"מ

2. יאסר נעימה ע"י ב"כ עו"ד מוראד ביקי

נגד

משיבה

מדינת ישראל - עיריית חיפה

פסק דין

לפני ערעור על החלטת בימ"ש לעניינים מקומיים בחיפה (כב' השופט אבישי קאופמן) שניתנה ברע"ס 27473-02-21 ביום 10.08.23 ולפיה נקבע כי לאחר שניתן פסק דין הכולל צו הפסקת עיסוק ומאחר שאין היתכנות ריאלית לקבלת רישיון עסק ואף הנאשמים כבר אינם טוענים בהקשר זה, אין מקום להוסיף ולעכב את צו הפסקת העיסוק מעבר למוסכם בידי המאשימה, דהיינו עיכוב עד יום 15.11.23, כאשר בתקופה זו תותר רק פעילות לצרכי פינוי המקום. כן צוין בהחלטה כי פסק הדין אינו כולל הוראה בדבר פינוי המקרקעין ולכן אין מקום להיזקק לשאלה בדבר פינוי הגרוטאות שיוותרו במקום לאחר התאריך הנ"ל.

הרקע לערעור והחלטתו של בימ"ש קמא:

ביום 25.04.2021 הורשעו המערערים על פי הודאתם בעבירה לפי סעיפים 4, 14 ו-15 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח - 1968 (להלן: "חוק רישוי עסקים"), זאת בגין ניהול עסק הטעון רישוי ללא רישיון עסק כדן. מדובר בעסק מסוג גרוטאות מתכת וברזל הנמצא בחיפה. בימ"ש קמא גזר על כל אחד מהנאשמים תשלום קנס כספי בסך ₪ 5,000 או 50 ימי מאסר תמורתו למערער 2. נקבע כי הקנס ישולם ב-5 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 20.05.21. כן חויבו המערערים לחתום על התחייבות כספית על סך ₪ 15,000 כל אחד בתוקף לשנתיים החל מיום 10.09.21 להימנע מביצוע עבירה על הוראות חוק רישוי עסקים בהן הורשעו. עוד הורה בימ"ש קמא על הפסקת העיסוק בעסק בהתאם להוראות סעיף 16(1) ו-16(3) לחוק רישוי עסקים כאשר נקבע כי צו זה ייכנס לתוקפו ביום 9.9.21, אך הצו יבוטל אם יינתן רישיון ויותלה אם יינתן היתר זמני, כך שייכנס לתוקף במועד פקיעת ההיתר הזמני. נקבע כי אם בסמוך למועד זה לא יהיה בידי הנאשמים רישיון לניהול העסק יוכלו לעתור לביהמ"ש בבקשה לעיכוב ביצוע אשר תידון בהתאם לנסיבות שיחולו ביום הגשתה. משטרת ישראל מחוז חיפה או פקחי עיריית חיפה הוסמכו לבצע את צו הסגירה כמפורט בסעיף 24 לחוק.

ביום 29.09.21 הוגשה מטעם המערערים בקשה לעיכוב ביצוע צו הסגירה שהוטל על העסק, במסגרתה נטען כי המערערים פועלים להשגת האישורים הדרושים לניהול העסק. לאחר קבלת תגובות נקבע בהחלטה מיום 10.10.21 כי

עמוד 1

ביצוע הצו יעוכב עד ליום 30.12.21 וככל שלא יתקבל אישור הכבאות עד לאותו מועד, לא יעוכב ביצוע הצו פעם נוספת. ביום 20.12.21 הוגשה שוב בקשה לעיכוב ביצוע צו הסגירה בטענה כי חסר לעסק אישור כבאות בלבד. לאחר קבלת הסכמת המשיבה נקבע כי הצו יעוכב עד ליום 28.02.22. ביום 27.02.22 שוב הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע צו הסגירה בטענה כי הדרישה לקבלת רישיון עסק נבדקת על ידי מחלקת רישוי עסקים. לאחר קבלת הסכמת המשיבה לעיכוב ביצוע צו הסגירה לעסק ב-30 ימים לצורך הוצאת רישיון עסק או היתר זמני ניתנה החלטה לפיה יעוכב ביצוע הצו עד ליום 15.05.22. לאחר מכן הוגשו שוב ושוב מספר פעמים בקשות לעיכוב ביצוע צו הסגירה בטענה שהדרישה לרישיון עסק נמצאת בבדיקה של מחלקת רישוי עסקים של המשיבה וניתנו החלטות המעכבות את ביצוע הצו.

ביום 07.05.23 הוגשה בקשה נוספת לעיכוב ביצוע צו הסגירה ובתגובת המשיבה מיום 09.05.23 נכתב כי "מבדיקה שנערכה מול המחלקה לרישוי עסקים עלה כי לעסק עדיין חסר אישור של רשויות התכנון והבנייה ולאחר בדיקה מול צוות מהנדס העיר נמצא כי אין היתכנות למתן רישיון קבוע לעסק מושא התיק שבכותרת. על אף האמור, ולפנים משורת הדין, ובכדי לאפשר למבקש להתארגן לצורך פינוי חצרי העסק, תסכים המאשימה לעיכוב ביצוע צו הסגירה ל-60 ימים נוספים". לאור זאת ניתנה ביום 09.05.23 החלטת בימ"ש קמא לפיה "... בנסיבות, לאור עמדת המאשימה והצורך בפינוי הגרוטאות אם לא יתקבל הרישיון, אני מעכב את הצו עד יום 1.8. ככל שאכן אין אפשרות לקבלת רישיון ייערכו הנאשמים בהתאם ובהקדם". ביום 03.08.23 הוגשה בקשת המערערים לפיה לצורכי פינוי העסק נדרש עיכוב צו הסגירה ב-6 חודשים לעת עתה. לאחר קבלת תגובת המשיבה ניתנה ביום 10.08.23 החלטת בימ"ש קמא במסגרתה נקבע כי לאחר שניתן פסק דין הכולל צו הפסקת עיסוק ומאחר שאין היתכנות ריאלית לקבלת רישיון עסק ואף הנאשמים כבר אינם טוענים בהקשר זה, אין מקום להוסיף ולעכב את צו הפסקת העיסוק מעבר למוסכם בידי המאשימה, דהיינו עיכוב ביצוע עד יום 15.11.23, כאשר בתקופה זו תותר רק פעילות לצרכי פינוי המקום. כן צוין בהחלטה כי פסק הדין אינו כולל הוראה בדבר פינוי המקרקעין ולכן אין מקום להיזקק לשאלה בדבר פינוי הגרוטאות שיוותרו במקום לאחר התאריך הנ"ל. נגד החלטה זו הוגש הערעור.

טענות הצדדים:

המערערים טוענים כי העיכוב אשר התבקש למשך שישה חודשים מבימ"ש קמא התבקש לצורכי פינוי העסק, כי ההחלטה נושא הערעור הינה שרירותית, בלתי מנומקת, שגויה מיסודה ומושתתת על עמדתה השגויה של המשיבה. נטען כי לעסק קיימים כל האישורים המהותיים והעיכוב התבקש לצורכי פינוי. נטען כי דין ההחלטה להתבטל מכיוון שלא ניתן לעכב צו סגירה לצורכי פינוי בלבד. נטען כי בעסק 500,000 טון ברזל שלא ניתן לפנות תוך מספר חודשים אלא מדובר בתהליך שדורש זמן. נטען כי בימ"ש קמא טעה בקביעתו כי העיכוב שניתן עד ליום 15.11.23 ניתן לצורכי פינוי העסק בלבד. נטען כי חלק מהפינוי יכול להיעשות על ידי מכירת סחורה לצד ג' על מנת להקל על הפינוי והוצאותיו המשמעותיות. לכן מבוקש להורות על עיכוב צו הסגירה ללא סייגים כאשר ברור כי העיכוב התבקש ממילא לצורכי פינוי.

המשיבה טוענת כי מדובר בצו סגירה שניתן לפני כשנתיים וחצי וכעת הוגשה בקשה נוספת במסגרתה נטען שמבוקש עיכוב נוסף לצרכי פינוי. המערערים אינם חולקים על כך שאין אפשרות לקבל רישיון. הם ביקשו עיכוב לצורך פינוי וזה מה שקיבלו. בקשתם התקבלה רק שקיבלו רק 3 חודשים. הם לא הסבירו לבימ"ש קמא מה הצורך ובימ"ש קמא קבע עיכוב לזמן סביר. המערערים יודעים מפברואר '22 שלא ניתן לקבל רישיון לעסק. הם היו צריכים לדאוג לפינוי ולמקום חלופי כבר מאז. בימ"ש קמא נימק את החלטתו בכך שאין סיכוי לקבל רישיון ולכן נתן זמן סביר לפינוי העסק. זה עסק

של אחסנה והמשמעות היא לא להכניס סחורה חדשה אלא להתנהל כדי להתפנות. הם קיבלו מספיק זמן כדי להתפנות. מוסכם שעיכוב צו הסגירה הוא לצורך פינוי העסק בהתאם לבקשה של המערערים לבימ"ש קמא.

דיון והכרעה:

כפי שהובהר במהלך הדיון, הצדדים למעשה מסכימים שעיכוב צו הסגירה ניתן לצורך פינוי העסק בהתאם לבקשה שהוגשה על ידי המערערים לבימ"ש קמא.

בימ"ש קמא קבע כי בתקופת העיכוב תותר רק פעילות לצרכי פינוי המקום. המערערים טוענים שפעילות זו כוללת גם מכירה של הברזל שנמצא במקום. המשיבה למעשה אינה מתנגדת לכך שפעילות הפינוי כוללת גם מכירה של הברזל שכבר נמצא במקום אך מדגישה שהמשמעות היא שאין להכניס סחורה חדשה לאתר אלא להתנהל לצורך פינוי.

לכן בהתאם להסכמת הצדדים אני קובע כי תקופת עיכוב הביצוע שקבע בימ"ש קמא תישאר על כנה. עיכוב צו ביצוע צו הסגירה הינו לצורכי פינוי המקום, כפי שקבע בימ"ש קמא וכפי שביקשו המערערים מבית משפט לקבוע, כאשר מובהר כי פינוי כולל גם מכירת הברזל שנמצא במקום, ללא הכנסת סחורה חדשה למקום.

עם זאת, למרות שקיבלתי את בקשת המערערים להבהרת הכוונה בעיכוב צו הסגירה לצורך פינוי, זאת לאור הסכמת ב"כ המשיבה לכוונה העומדת בבסיס עיכוב הצו, אני סבור כי יש להטיל הוצאות משפט על המערערים. מדובר בהסכמה שאליה יכלו הצדדים להגיע ללא צורך בניהול הליך הערעור, לו רק היו פונים המערערים למשיבה ולבימ"ש קמא במסגרת ההליך שמתנהל בבימ"ש קמא ומבקשים להבהיר את הדברים. כאמור, במסגרת הדיון שהתנהל לפני התברר כי כלל אין מחלוקת בין הצדדים בכל הנוגע לכוונה העומדת מאחורי עיכוב הצו ושני הצדדים הסכימו כי עיכוב צו הסגירה הינו לצורכי פינוי המקום, הכולל גם מכירת הברזל שנמצא במקום, **ללא הכנסת סחורה חדשה**. על כן, ניתן היה להגיע להסכמה זו במסגרת ניהול ההליך בבימ"ש קמא ולייתר את הליך הערעור.

כמו כן, למרות שהדברים הובהרו כבר בפתח הדיון, התעקש ב"כ המערערים להמשיך ולטעון לגוף הערעור למרות שניתן היה להגיע להסכמה זו בפתח הדיון לאור דברי ב"כ המשיבה. עוד יצוין לעניין זה כי נראה כי גם ניהול ההליך בבימ"ש קמא כרוך בבקשות רבות מיותרות וטורדניות מצד הנאשמים/המערערים כאן. כפי שציינה ב"כ המשיבה, המערערים מודעים לכך שלא ניתן להשיג אישורים לעסק שבנדון כבר למעלה משנה וחצי ופונים שוב ושוב בבקשות לעיכוב צו הסגירה שניתן לפני כשנתיים וחצי. מבלי לקבוע מסמרות לגבי התנהלותם של המערערים בניהול ההליך בבימ"ש קמא, נראה על פני הדברים כי גם ההתנהלות בהליך קמא לוקה בבעייתיות וזלזול בזמנם של ביהמ"ש והצד השני ובצווים שניתנו.

כפי שנקבע, "הטלת הוצאות משפט בהליך הפלילי ראוי לה שתיעשה במשורה, ורק כאשר נמצא כי נפל פגם בהתנהלות הנאשם בהליך הדיוני" (רע"פ 5305/20 נחום נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב יפו, [פורסם בנבו] פסקה 10 להחלטתי (11.8.2020))" [רע"פ 7215/20 זגורי נ' עריית חולון (03.11.2020)]. עם זאת, הכוונה שעומדת מאחורי הלכה זו היא האינטרס הציבורי שבמיצוי זכותו של הנאשם להליך הוגן, בחשיבות הרבה

הגלומה בהימנעות מהרשעת חפים ובצורך לאפשר לנאשמים להעלות טענותיהם בלא מורא שמא עצם עמידתם הלגיטימית על זכותם להליך הוגן תגרור צעדים עונשיים כלפיהם [רע"פ 7215/20 הנ"ל]. בענייננו אין חשש להרשעת חפים מפשע או לזכותם של המערערים להליך פלילי הוגן. על כן, אני סבור כי במקרה זה יש מקום להטיל הוצאות משפט על המערערים, בעיקר לאור אופן ניהול ההליך כאמור לעיל, כאשר הטענות שהועלו על ידי המערערים בהליך הערעור עולות לכדי טענות טרדניות בנושא שניתן היה ליישבו במסגרת ההליך בבימ"ש קמא, בעיקר לאור הסכמת המשיבה כמפורט לעיל. יודגש כי השיקולים בהטלת הוצאות משפט בהליך פלילי אינם קשורים בתוצאות ההליך, כי אם באופן ניהול המשפט, לדוגמה, כאשר אופי הטענות המועלות על ידי הנאשם "מופרך וטרדני" [רע"פ 7215/20 הנ"ל].

טעם נוסף הוא כי עולה בבירור מהעובדות שהוצגו בפני בית המשפט כי מטרת ההליך היא, בפועל, לעכב את ביצוע הצו. משמעות סגירה של עסק היא שלא תימשך ולא תיוותר כל פעילות עסקית במקום. **אכסון הוא חלק מהפעילות העיסוקית**. מכאן שמשמעות צו הפסקת הפעילות העיסוקית היא, בפועל, גם הפסקת האכסון. היה על המערערים לפעול להפסקת האכסון מעת שניתן הצו. גם כעת הם מנסים לגרור את ההליך ולהמשיך בפועל את הפעילות העסקית של האכסון. יש להבהיר כי בכך אם מפרים את הצו ולפסוק הוצאות משפט שיבהירו כי בית המשפט רואה התנהלות זו בחומרה, על כל המשתמע מכך (ואלמלא הסכמת המשיבה הייתי סבור שיש מקום להביא בחשבון את אי קיום הצו בהטלת סנקציות מחמירות).

אשר על כן, לאור כל המפורט לעיל, למרות ההבהרה לפיה עיכוב צו הסגירה שניתן על ידי בימ"ש קמא הינו לצורכי פינוי המקום, כאשר מובהר כי פינוי כולל גם מכירת הברזל שנמצא במקום, ללא הכנסת סחורה חדשה למקום, ולאור העובדה שניתן היה להגיע להסכמה לגבי הבהרה זו גם בהליך קמא או לכל הפחות בפתח הדיון שהתנהל לפני, אני משית על המערערים הוצאות משפט בסך של 5,000 ₪ אשר ישולמו לאוצר המדינה עד ליום 30.10.23.

המזכירות תעביר עותק לצדדים ולתיק בימ"ש קמא.

ניתן היום, ח' תשרי תשפ"ד, 23
ספטמבר 2023, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא